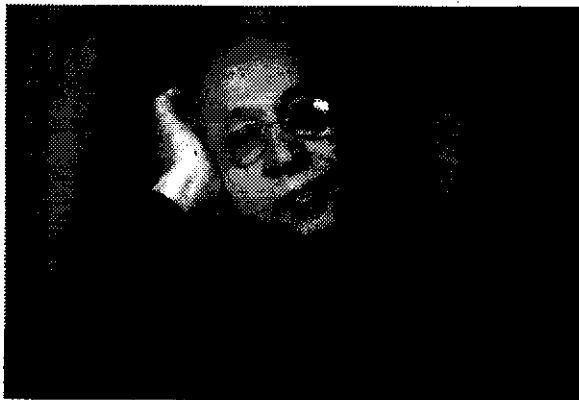

عبدالله ناظمی در گزارشی از تاجیکستان

بخش پایانی

بهای برخی از خوردنی ها
 نان گرد ۱ سامان ، انگور کیلویی ۱/۵ ، پنیر کوچک کرم دار یک بسته ۸ ، گلابی و هلو و سیب کیلویی ۲ ، هندوانه دانه ای ۸ تا ۱۰ (از ازبکستان می آورند) ، عسل شیشه کوچک ۴ ، موز دانه ای ۲ سامان (موز از ایران می آورند) ، آب در بطری ۵ لیتری ۴ سامان و ... (ارزش هر سامان به پول ایران ۲۲۰ تومان است)

طوب خانه و چای خانه

در شهر دوشنبه به رستوران هایی که موزیک دارند می گویند (طرب خانه) و درجایی که موزیک نداشته باشد چای خانه گفته می شود . طرب خانه ها بیش تر در محله هایی است به نام « تک خیار » که با درخت و هوای تمیز از مشتری ها پذیرایی می کنند این ساختمان ها افزون بر یک محیط و یک سالن بزرگ اتاق هایی به شکل غرفه غرفه دور فضای باز دارند که هر گروه یا هر شخصی به صورت خصوصی می تواند از آن ها استفاده کند و با بستن در اتاق و یا کشیدن پرده ها کاملاً خصوصی می شود . به طور کلی آشپزخانه ها از وسایل آشپزی نو و بهداشت کفای برخوردار نیستند .

چای خانه مشهور « راحت » که غذاهای ملی دارد در کنار خیابان اصلی شهر یعنی در خیابان رودکی واقع شده است . معماری زیبا و دل بازی دارد با ستون های بلند ۷ متری - سقف آن با نقاشی های طرح سرامیکی نقاشی شده - طرح ها قرینه سازی و به طور کلی در یک نگاه با نقاشی های دیواری در ایران متفاوت است و بیش تر طرح ها تزئینی و زیبا مانند کارهای هنری است .

موسیقی معمولاً نوجوانان و هنر جوانان برای آموختن بیش تر از موسیقی ایران به کشورهای دیگر از جمله آتریش می روند که البته گرانی شهریه و زندگی در اروپا خرج زیادی به خانواده ها تحمیل می کند .

در شهر دوشنبه آکادمی موسیقی با شهریه سالانه حدود یک هزار و ششصد دلار هنرجویان را تا رشته ی دکتری می پذیرند این آکادمی ها با استادان آگاه که تحصیل کرده آکادمی مسکو هستند تدریس می شود و برای علاقه مندان و هنر جوانان بسیار مناسب است .

دست مزدها

در تاجیکستان دست مزدها بسیار پایین و هزینه ها بالا است و این سبب شده که در رفتار رشوه خواری افزایش گیرد . پلیس ها با دلیل و بی دلیل جلوی اتومبیل ها را می گیرند ، چند سامانی (۵ تا ۳۰ سامان) از راننده ها طلب می کنند . این فساد و رشوه خواری در اداره ها و سایر سازمان های دولتی نیز رایج است . یک دلیل واضح این ناپه سامانی این است که دولت هنوز شیوه ای علمی برای دریافت مالیات ها برقرار نکرده است تا تعدیلی در دست مزدها و هزینه ها ایجاد شود .

• محیط اطراف آپارتمان ها خاکی ، آسفالت ها شکسته و چاله هایی به بزرگی یک دایره یک متر و بسیار گودتر در راه ها دیده می شود . آپارتمان های قدیمی یا راه روهای تاریک و مخروبه که شب ها با نور چراغی در خارج از ساختمان نور می گیرند بخش بزرگی از محل سکونت مردم را تشکیل می دهند . درهای ورودی آپارتمان بسیار محکم با چفت ها و کلید های بیش از حد محکم ساخته شده که نامتنی گذشته ها را به یاد می آورد . همسایه ها با یک دیگر رفتاری دوستانه دارند . جوانانی که اتومبیل شخصی دارند مرتب آن را پاک می کنند در حالی که در جاده های خاکی و آسفالت شکسته و چاله دار رفت و آمد می کنند . اتومبیل های مدل بالا با قیمت های ۶۰ تا ۱۰۰ هزار دلار هم در جلوی همین فضاها پارک شده اند . همه نوع اتومبیل از کشورهای دیگر در خیابان ها دیده می شود . محیط زیست تاجیکستان منتظر دست یا دستانی است که آن را نوسازی کند و از این وضع رقت انگیز برهاند .

• شب ها چند خانواده از هر محله در محوطه ی وسط باغچه ها گرد می آیند ، تخته می زنند و ورق بازی می کنند ، چای می نوشند و ساعت ها را به تفریح و خوش گذرانی سپری می کنند . شهر دوشنبه جایی مناسب برای آموختن

غذاهای ملی در این چای خانه ها (من و تو MANTO) سنبوسه ، آش پلو ، مرغ گریل یا سرخ کرده ، کباب ماهی و یا چنجه از گوشت گاو ، سالاد گوجه فرنگی ، خیار و پیاز که به آن شکر آب می گویند ، همه نوع مشروب های الکلی و غیرالکلی متداول در جهان در این کشور وجود دارد و در رستوران ها سرو می شود . ایوان های وسیع و برخی دور حوض با فواره برای پذیرایی در فصل تابستان و سالنی بزرگ برای فصل سرما بخشی از این ساختمان ها را تشکیل می دهد . سالن با نقاشی های زیبا در سقف و بدنه و درها و دکورهایی که کنده کاری چوب است فضای جالب و دوست داشتنی دارد خانم ها با لباس های بومی و تاجیکی گارسون رستوران ها هستند و پا به پای مردان به مشتریان خدمت می کنند .

انتظار محیط زیست از ساکنین

پیش از استقلال کشور ، تاجیکستان در سیستم سوسیالیستی کوچه ها و محله های شهر توسط رفته گر ها و باغبان ها پاک سازی و نظافت می شدند . اما از سال ۱۹۹۱ تا به حال این فضاهای عمومی فراموش شده و درختان کهن سال چند سالی است هرس نشده اند

مردم در فروشگاه ها و بازار ها مالیاتی نمی پردازند و در هنگام فروش رسید و قبض و فاکتور در کار نیست و دولت با درآمد کم شاهد این مشکلات اقتصادی است. البته سال های پیش درآمد اصلی کشور از کشت و تولید پنبه بود و این سال ها فضایی برای سرمایه گذاران کشورهای دیگر ایجاد کرده که از کشور ترکیه - ایران و کشورهای دیگر سرمایه گذاری می شود و کارخانه ها و مراکز تولیدی زیادی در حال تأسیس هستند. در عین حال در جنوب کشور تاجیکستان آغاز حفاری و بهره برداری از نفت نوید خوبی برای آن کشور است. از ایران متخصصین و کارگران تونل سازی، سازنده گان سد خاکی و حتا تراکتور سازی مشغول کارند و بازرگانان در سال های اخیر به این منطقه از جهان توجه بیش تری پیدا کرده اند.

میزان دستمزدهای تعدادی از مشاغل در تاجیکستان:
استاد رقص و طراح باله ماهانه ۲۰۰ سامان (۶۶۰۰۰) تومان
نوازنده ارکستر سمفونیک ماهانه ۲۰۰ تا ۴۰۰ سامان (۶۶۰۰۰ تا ۱۳۰۰۰۰) تومان
رقصندها و بالرین ها ماهانه ۱۰۰ سامان (۳۳۰۰۰) تومان
معلم های مدرسه ها که مکتب میانه نامیده می شود ۱۵۰ تا ۳۰۰ سامان (۴۹۵۰۰ تا ۹۹۰۰۰) تومان
پلیس های ردیف پایین حدود ۱۰۰ سامان (۳۰۰۰۰) تومان

خانواده ها با درآمد کم و فرزندان زیاد:

پیش از استقلال و در زمان شوروی، حکومت خانواده ها را برای داشتن فرزندان زیادتر تشویق می کرد به این سبب که نیروی انسانی بیشتر باشد تا در کارگاه ها و کشت زارها و مزارع به کار تولید کشاورزی بپردازند.
در آن زمان سیاست این بود که برای هر بچه ای میلیتی پرداخت می شد. درمان و آموزش مجانی بود و برای مادران نمونه که فرزندان بیش تری داشتند جایزه ای نیز در نظر می گرفتند. از ۱۷ سال پیش که کمک های دولتی در این مورد قطع شده است اما هنوز مردم به آن رفتارها ادامه می دهند خانواده ها از ۳ تا ۷ فرزند دارند. دختر و پسرها در سنین پایین ازدواج می کنند و در همان سال نخست بچه دار می بشوند غافل از این که کمک های قبلی وجود ندارد. بنابراین فقر در میان مردم چهره گشوده و مردها برای درآمد کافی ترک دیار کرده اند. و برای کار کردن بیش تر به مسکو رفته اند و سال ها است که خانه و فرزندان آنان از پدر بی خبر هستند. و بسیاری از این مردان مهاجر در آن جا ازدواج کرده و زندگی قبلی را بدون مسئولیت رها ساخته اند. آماری که از زبان مردم شنیده ام بیش از یک میلیون مرد تاجیکی که اغلب تکنیسین در رشته های گوناگون هستند در مسکو زندگی می کنند.

زیادی بچه ها و فقر خانواده ها سبب روسپی گری زنان شده است. روسپی ها در کافه ها، رستوران و پارک ها پرسه می زنند و از مراجعین خود ۲۵ تا ۴۰ دلار آمریکایی طلب می کنند. بسیاری از آنان چهره خانواده گی ساده و آرامی دارند. چون سایر مردم تاجیکستان، زنان نیز به کشورهای دیگر برای درآمد بیش تر مهاجرت کرده اند. روزی که برای خرید نان رفته بودم خانم نان فروشی که سن بالایی داشت از من پرسید شما کجایی هستید به او جواب دادم. گفت شما دبی

هم بوده اید گفتم دو بار. گفت خانمی در هم سایه گی ما برای روسپی گری به دویی رفته پلیس او را گرفته و حالا در زندان است. آیا او را شکنجه و کتک می زنند؟ به او گفتم خبر ندارم اما دویی قوانین بین المللی را رعایت می کند. سبب آن که خارجی ها نمی توانند در تاجیکستان صاحب خانه و یا زمین شوند، این است که در تاجیکستان اجازه خرید به بی گانه را نمی دهند.

سال ۱۹۹۱ تاجیکستان آخرین ایالتی بود که از شوروی جدا شد و استقلال یافت.

نخستین (رییس جمهوری) محکم قهار اوف بود که آن زمان مانند دوران قبل او را رییس اول (کاتب اول حزب کمونیست) جمهوری تاجیکستان می نامیدند.
سال ۱۹۹۲ گروه هایی که می خواستند حکومت تاجیکستان جمهوری اسلامی شود و مردمی متعصب بودند، مخالفت با دولت نوپا را آغاز کردند. آن ها در جلوی کاخ رییس جمهوری که در خیابان رودکی در شهر دوشنبه قرار دارد گرد آمدند و با نشستن در خیابان روبه روی کاخ اعتراض خود را آغاز کردند و سایر هم عقیده های خود را به دور خود گرد آوردند. اعتراض آن ها از این جا آغاز شد که خواستار خروج تمام شهروندان خارجی و روس ها از سرتاسر تاجیکستان و شهر دوشنبه بودند. آغاز اعتراض ها مسالمت آمیز بود تا این که زد و خورد آن ها با مأموران حکومتی شروع شد. سرانجام این خشونت ها به جنگ داخلی کشیده شد. این گروه مخالف دولت که مردمی مذهبی و اغلب در محله ی فقیر نشین (وادی قرا ته گین) در شرق شهر دوشنبه ساکن بودند. خود را گروه (رستاخیز) نامیدند و درخواست استعفای دولت مردان را مطرح کردند. بیش ترین آن ها اهل (خجند در شمال تاجیکستان) بودند محکم قهار اوف برای جلوگیری از خون ریزی استعفا کرد و مردم را به صلح و آرامش دعوت کرد.

اما خشونت اسلام گرایان و درخواست های مکرر آن ها هر روزه بیش تر و بیش تر شد و اپوزیسیون مذهبی منطقه ی دوشنبه و اطراف آن جا را در اختیار گرفتند. مردم جنوب تاجیکستان که طرف دار حکومت مرکزی بودند با اسلام گرایان مخالف دولت به مقابله برخاستند و جنگ و خون ریزی شدت گرفت. روس ها که در آپارتمان های خود زندگی می کردند و بیش از ۶۰ درصد ساکنین شهر دوشنبه را تشکیل می دادند و از افراد متخصص فنی و کارشناس اداری و دریک کلام «تکنو کرات» بودند از ترس جان خود آپارتمان ها را رها کرده و فرار می کردند و در این درگیری ها خود را بی طرف اعلام کردند. روس ها از ترس جان خود آپارتمان های خود را به قیمتی کم تر از یک هزار دلار می فروختند و شهر را ترک می کردند. دولت برای آن که خارجی ها برای خرید و تصاحب خانه ها و آپارتمان ها هجوم نیابند بلافاصله قانونی وضع کرد که افراد خارجی نتوانند صاحب خانه، یا زمین و یا آپارتمانی بشوند. (سال ۱۹۹۵) و تا به امروز که قیمت ها چند برابر شده است هنوز این قانون برقرار است و غیر تاجیکی نمی تواند زمین، خانه یا آپارتمان بخرد (در حال حاضر قیمت برای آپارتمان های فرسوده متری یک تا دو هزار دلار است که خریدار ندارد. در شهر

فراوانی به پیشرفت هرچه بیش تر کشور تاجیکستان دارد و با بینشی هماهنگ با جهان فعلی در این سمت می کوشد . هنرمندان را ارج می گذارد و آزادی را محترم می دارد و برای جلب سرمایه گذاری خارجی از کشورهای دیگر هر روز موفق تر عمل می کند .

و سرانجام آنچه از سه سفرم به کشور خوش آب و هوای تاجیکستان دریافته ام این است که مردمی آزاده ، بی آزار ، هنر دوست ، عاشق شعر و شاعری ، رقص و موسیقی در این کشور به دور هم جمع شده اند .

تاجیکستان اگر چه در حال حاضر از امنیت بالایی برخوردار است اما عدالت کم تر رخ می نماید و اختلاف طبقاتی هر روز زیاد تر می شود . گروهی اندک دارای اندوخته و ثروتی سرشار هستند ، اما انبوه مردم با درآمدهای کم و نداشتن امکانات بهداشتی و مالی در سختی و تنگنا زندگی را می گذرانند . همه به شخص رییس جمهور می اندیشند و در هرکاری و جلسه ای و سخنرانی بارها نام او را بر زبان می آورند . تکرار نام امام علی رحمانف از شبکه های دولتی و اخبار رسانه ای به اندازه ای است که شنونده را خسته می کند و رنگ چاپلوسی به آن می دهد . در میان مردم کوچه و بازار رایج است که رییس جمهوری شخصا قراردادهای اقتصادی را برای خود می بندند و حتا تازگی پسرش اتومبیلی به ارزش ۴۰۰ هزار دلار خریده است . اگر عدالت اجتماعی هم در این کشور وجود داشت ، مشکلی در تاجیکستان به چشم نمی آمد ...

پایان

دوشنبه انبوه سازی ها به سبب بی پولی مردمی بومی متوقف شده است . در عین حال به منظور استقبال از سرمایه گذاری های خارجی در کارهای تولیدی و خروج از رکود بحران شدید اقتصادی کشور ، دولت قوانین تازه ای وضع کرده است . در پی جنگ داخلی و با سقوط شهر دوشنبه سایر مردم تاجیکستان از جمله مردم جنوب کشور (ولایت ختلان) برای کمک به حکومت مرکزی وارد جنگ شدند . حکومت مرکزی با کمک از یک ها و با چراغ سبز روسیه به اشغال گران شهر دوشنبه حمله کردند . قتل و عام و کشت و کشتار به جایی رسید که هریک به جان هم افتادند و هر مخالفی را در خانه اش می کشتند . با این آشوب جان غیر تاجیکی ها به خطر افتاد . از جمله ساکنین آلمانی دوشنبه که بیش تر شان ساکنان شهر کوم سنگیر KOM SANGIR در جنوب کشور و نزدیک به (قرآن تپه) بودند . این شهروندان آلمانی کسانی بودند که پس از جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵ - ۱۹۴۹) به اسارت روس ها درآمده و از آن زمان ساکن تاجیکستان شده و دیگر به آلمان باز نگشته اند .

در جنگ داخلی ساکنان هر منطقه به منطقه ی دیگر حمله کرده و هم دیگر را می کشتند . عده ای ترک وطن کرده به کشورهای دیگر مانند ازبکستان ، افغانستان ، پاکستان و ایران گریختند و آن دسته ای هم که توانایی مالی داشتند به کشورهای اروپایی و یا آمریکا کوچ کردند . بیش تر کوچ ها در سال ۱۹۹۷ و هم زمان با شکست و قلع و قمع مخالفان اسلام گرای حکومت اتفاق افتاد . در بین مردم شایع است ، رهبران اپوزیسیون سید عبدالله نوری و تور جان زاده (پیش نماز مسجد شهر دوشنبه) به ایران گریختند .

طرفین درگیری وقتی به بن بست رسیدند با میانجی گری حکومت ایران و اجلاس ۲۷ جون ۱۹۹۷ میلادی که در تهران تشکیل شد موافقت کردند ۳۰ درصد قدرت دولت به اسلام گرایان تفویض گردد . با پایان گرفتن نشست تهران طرفین به توافق رسیدند که امام علی رحمان اف به پست ریاست جمهوری تاجیکستان برگزیده و مشغول به کار شود .

امام علی رحمانف رییس جمهوری تاجیکستان

تاجیکستان و به همین ترتیب سایر جمهوری های سابق شوروی ، قبل از استقلال به محله ها ، مجموعه ها و مناطقی کارگری یا کشاورزی تقسیم شده بودند که هریکی از مجموعه های کشاورزی را کلخوز می نامیدند . سرپرست و رییس هریک از کلخوزها وکیل یا نماینده محلی بود که به عنوان اعضای اصلی و نمایندگان شوراهای محلی در یک سلسله مراتب حزبی و پس از طی مراحل طولانی به مقام های بالاتری می رسیدند و سرانجام به عنوان نمایندگان مردم در شورای مرکزی حزب کمونیست که شکل پارلمان کشور را داشت برگزیده می شدند . دبیر کل حزب کمونیست و رهبر یا رییس جمهوری و نخست وزیر هم به همین شکل برگزیده می شدند .

امام علی رحمانف در زاد گاهش شهر کوچک دن قر DANGHARA رییس یکی از کلخوزها بود که تا سمت وکیل محلی پیش رفته بود . مدیریت و تحصیلات او سبب شد که او را به ریاست جمهوری برگزینند . او علاقه ی